Refugi **Climàtic**

Premis Habitàcola
XXXIX Edició

Premis Habitàcola

Edició XXXIX

Bases

Els PREMIS HABITÀCOLA, impulsats per ARQUIN-FAD, van ser creats l'any 1987 amb l'objectiu de promoure la reflexió sobre els nous marcs teòrics en els àmbits del disseny i de l'arquitectura, i debatre, conjuntament amb les escoles, solucions i punts de vista innovadors en relació amb els temes d'interès social proposats a cada convocatòria.

Els PREMIS HABITÀCOLA són un concurs adreçat a estudiants l'objectiu del qual és difondre la importància de la creativitat, el compromís social i el rigor professional entre els organismes i la població en general, donant suport i promovent noves iniciatives, nous plantejaments i nous talents emergents.

La temàtica escollida per a aquests premis sempre ha tractat aspectes rellevants per a la societat i ha abordat problemàtiques actuals sense resoldre o en procés de debat i revisió. En aquesta edició, proposem repensar i redissenyar els **refugis climàtics**, explorant tipologies creatives d'espais autosuficients que generin microclimes diversos i s'adaptin a les diferents geografies, principalment de l'àmbit ibèric, que és el marc territorial dels premis.

Amb l'impuls d'aquests premis, l'ARQUIN-FAD vol ajudar els estudiants a introduir-se i donar-se a conèixer en el món professional, ja que són ells els professionals del futur que aniran definit l'espai públic urbà. A aquest efecte, comptem amb la col·laboració del FAD, el Disseny Hub Barcelona i el showroom MINIM per als premis, difusió i l'exposició dels treballs guanyadors.

Tema Refugi climàtic

Una de les conseqüències més preocupants del canvi climàtic és l'exposició a temperatures extremes. Això es fa especialment evident en els episodis de calor intensa, propis del clima mediterrani, però també comença a manifestar-se a l'hivern, amb episodis de fred extrem. Davant d'aquesta situació, les societats desenvolupades busquen solucions diverses per fer-hi front.

El concepte de refugi climàtic s'ha anat estenent i generalitzant, tot i que la necessitat de trobar recer davant les condicions climàtiques adverses ha existit sempre, tant en els éssers humans com en els animals. En essència, es tracta d'un aixopluc que permet millorar les condicions ambientals i oferir protecció davant les inclemències del clima. Es proposa explorar i re-definir els espais existents, en ús o abandonats, espais urbans, construïts, lluïres o adjacents als edificis existents.

Amb la introducció d'un nou terme – gausa – , a més de fer més amable el concepte, proposem una reflexió més àmplia sobre qüestions com la temporalitat i la mobilitat d'aquests espais, així com la seva estacionalitat: si han de ser efímers o permanents, i com pot variar la seva funcionalitat al llarg de l'any.

També proposem incorporar-hi noves capacitats tecnològiques i explorar l'ús de sistemes hídrics, vegetació i mecanismes de circulació de l'aire, amb una atenció especial als sistemes passius de control ambiental i de generació d'energia.

Insinuar un nou possible per a una nova generació d'espais

L'any passat ens va deixar l'arquitecte Manuel Gausa, director de la revista Quaderns durant deu anys (1990-2000), impulsor dels festivals Metapolis i de l'IAAC, i professor i catedràtic a la UNIGE (Universitat de Gènova) durant els darrers divuit anys.

Al llarg de la seva trajectòria professional, va investigar i desenvolupar tota mena de tipologies d'artefactes, sovint efímers, molts dels quals vinculats a l'experimentació amb el control ambiental. Ho va fer des d'una mirada sempre juganera, oberta i participativa.

En reconeixement a aquest llegat, proposem recuperar el seu cognom per donar nom a una nova tipologia d'espais que vagi més enllà del concepte convencional de refugi climàtic. Així, «gausa» esdevé un nom comú que vol personalitzar i humanitzar aquests espais, dotant-los d'una identitat pròpia i d'una mirada més oberta, experimental i sensible a les condicions ambientals.

Proposem, doncs, el terme gausa com a acrònim de Generador Autosuficient d'Ambients, de manera que una gausa sigui un espai capaç de generar les seves pròpies condicions de confort i benestar, mitjançant estratègies ambientals, tecnològiques i sensorials diverses.

Els nous posicionaments

Les diverses administracions —sobretot les locals— han començat a desenvolupar una nova tipologia d'espais de protecció climàtica sota la denominació de «refugi climàtic». Generalment, s'hi habiliten espais públics urbans, però també s'adapten equipaments, escoles i altres instal·lacions públiques per oferir protecció davant les condicions climàtiques extremes.

Els **XXXIX Premis Habitàcola** proposem repensar i redissenyar els refugis climàtics, explorant tipologies creatives d'espais autosuficients capaços de generar microclimes diversos i adaptades a les diferents geografies, principalment de l'àmbit ibèric, que és el marc territorial dels premis.

Volem que la reflexió sobre aquestes noves tipologies adopti una mirada prospectiva i juganera, que explori les possibilitats d'integrar al màxim les capacitats que ofereix la tècnica actual per autogenerar ambients i atmosferes. Alhora, volem estimular el debat més enllà dels paràmetres estrictament climàtics, incorporant-hi altres dimensions sensorials, com ara les sonores i les olfactives, i explorar la creació d'atmosferes que afavoreixin el benestar general.

En la convocatòria actual proposem abordar els tres principals aspectes:

1. **Funcionalitat**

+ Repensar el concepte de «refugi climàtic» habitual amb possibles sistemes innovadors tant a nivell tècnic com simplement reflexionant sobre la qüestió dels «ambients» per millorar les condicions de confort d'aquests espais incorporant d'alguna manera altres sentits com l'olfacte o el tacte.
+ Proposar diferents emplaçaments o àmbits possibles -poden ser interiors- i optimitzar els recursos necessaris.
+ Pensar en el mateix concepte de «refugi» o de «gausa» -generació autosuficient d'ambients- limitant els consums i potenciant el concepte d'autosuficiència.
+ Incorporar, si fos possible, un caràcter més lúdic o desenfadat a les instal.lacions habituals.
+ Pensar en la relació o intercanvi de la peça o la instal.lació amb l'entorn proposat.
+ Definir qüestions com els materials emprats i la seva procedència i la reducció d'impacte en la fabricació i muntatge.
+ Estudiar possibles sistemes d'adaptabilitat a les variacions climàtiques possibles -diverses estacions de l'any o possibles impactes ocasionals com ventades o inundacions-.

2. **Forma**

+ Explorar la potencialitat de la forma com a referent a l'entorn triat -ja sigui paisatge, entorn urbà o interior-.
+ Proveir-les d'una forma capaç de generar significat propi o d'un reconeixement senzill per part dels usuaris/es.
+ Explorar la integració dels elements tècnics.
+ Estudiar les possibles variacions de la forma en funció de la posició i l'entorn de l'element.

3. **Construcció**

+ Definir un sistema de construcció òptim pel muntatge, canvis i possible desmuntatge de l'espai en el final de la seva vida útil.
+ Pensar en l'adaptabilitat a noves tecnologies encara a determinar.
+ Considerar l'impacte ambiental en la fabricació i transport .
+ Pensar en sistemes de muntatge còmodes de cara a manipulacions no professionals -si fos possible-.
+ Pensar en els materials com definitoris tant de la forma com de la funció: en la seva textura, color, pes, durabilitat o preu.
+ Pensar en la necessitat de connexió o proximitat de la xarxa de subministraments, si calgués -malgrat que es valoraria el tema de l'autosuficiència-.
+ Tenir en compte la seguretat dels usuari/es i, si calgués, la facilitat d'interacció d'aquest/es de cara a l'adaptabilitat als diferents escenaris climatològics.

Partint d'aquestes reflexions, els participants poden definir els possibles usos, la mobilitat i la posició en l'espai natural o urbà del refugi climàtic. Seria interessant trobar solucions obertes, flexibles i/o modulars i crear sistemes adaptables a diferents espais o dimensions. La ubicació geogràfica dels espais és lliure i no dependrà de cap municipi específicament. Caldrà però, definir la seva posició en contacte amb altres elements definitoris de l'entorn.

Per a la comprensió i el desenvolupament de la proposta cal aportar les solucions tècniques, constructives, formals i de manteniment necessàries per a la seva execució, que reflexin certa contenció pressupostària.

Taula rodona inaugural

En el marc d'aquesta reflexió i amb l'objectiu d'aportar informació de context sobre el tema i obrir línies de debat, el dia 17 de novembre de 2026, s'organitza una taula rodona a MINIM amb la participació de Francesc Pla, cap d'Arquitectura, Enginyeria i Paisatge dels Serveis d'Espai Públic de l'AMB (Àrea Metropolitana de Barcelona), que compartirà la seva visió sobre el disseny d'espais capaços de millorar el benestar i el confort de les persones davant dels efectes del canvi climàtic i ens convidarà a explorar noves perspectives i maneres d'abordar aquest repte.

Participació

Els PREMIS HABITÀCOLA estan oberts a estudiants de graus de disseny i d'arquitectura, i també a estudiants de postgraus que no siguin graduats en disseny o arquitectura. El titular ha d'estar matriculat en alguna escola o centre universitari de la península Ibèrica durant el curs 2026-2027.

Cada proposta serà única i pot ser presentada per una sola persona o per un grup de fins a quatre persones. En aquest darrer cas, almenys una de les persones participants titulars ha de ser estudiant de disseny o d'arquitectura en alguna escola o centre universitari de la península Ibèrica durant el curs 2026-2027, però la resta poden ser estudiants procedents de qualsevol altre context geogràfic universitari i d'una altra disciplina (sociologia, belles arts, economia, fotografia, ciències polítiques, disseny gràfic, cinema i altres branques afins). Es pretén fomentar el treball en equip interdisciplinari.

Format

Cada proposta d'intervenció serà presentada mitjançant un panell digital de mida DIN A1 i un vídeo publicat a través del canal en línia Vimeo (www.vimeo.com). La durada de la gravació serà de tres minuts com a màxim.

El títol de la proposta serà el lema amb què s'identificarà l'equip. Tot el contingut utilitzat s'haurà de trobar sota una llicència Creative Commons.

El títol de la proposta constarà de l'entrada HABITACOLA2027_ seguida d'una paraula o un codi de vuit o més caràcters. Exemple: «HABITACOLA2027_abcdefgh».

Metodologia de participació i inscripció

+ Elaboreu la proposta de disseny i concreteu-lo en un panell digital DIN A1, en format PDF, i en un vídeo, amb una durada màxima de tres minuts i amb tècnica lliure. Cal que el panell inclogui una petita memòria que descrigui la ubicació, l'ús, la resolució tècnica i una justificació genèrica del cost.
+ Proposeu l'emplaçament i la integració en el context o en el seu entorn.
+ Publiqueu el vídeo a www.vimeo.com amb el títol de la proposta i incloeu-ne una breu descripció en el camp de text del vídeo (màxim 300 paraules), a més de l'enllaç a la marca de posició de Google Maps.
+ Efectueu la inscripció emplenant el formulari de la pàgina web www.arquinfad.org/ premishabitacola/ i aboneu-ne la quota de compromís (20 euros), segons les indicacions que hi figuren.
+ Envieu el document PDF seguint les instruccions que s'especifiquen al formulari web.
+ Envieu una imatge en alta resolució del projecte final seguint les instruccions que s'especifiquen al formulari web.
+ Feu un storie a Instagram, una vegada completada la inscripció, amb el contingut següent: l'enllaç de la proposta a Vimeo + el títol de la proposta + @arquinfad + l'etiqueta #habitacola.
+ Es podrà publicar la documentació complementària que es consideri necessària en qualsevol lloc web (fotos, plànols, textos, vídeos addicionals, etc.).

Jurat

Amb l'objectiu d'aconseguir una avaluació precisa i plural ARQUIN-FAD ha constituït un jurat format per:

Presiden

+ **Albert Gassull,** arquitecte (UPC 1992). Professional liberal fins al 2008. Des del 2008 treballa a l'Àrea Metropolitana de Barcelona i és Director de Serveis de l'Espai Públic des del 2019. Ha estat el responsable de la implantació de la metodologia BIM, del disseny d'una Metodologia de treball en equip en projectes, i de la implantació d'un protocol per a la integració de criteris ambientals en projectes i obres.

Vocals

+ **Oihana García Acín** és arquitecta i dissenyadora, cofundadora d'OJO Estudio, on desenvolupa projectes d'habitatge, equipaments, espai públic i intervencions efímeres. El seu treball parteix d'una mirada sensible i creativa, que posa les persones al centre i presta una atenció especial a la sostenibilitat i a l'entorn. Ha obtingut diversos premis en concursos públics d'arquitectura i compagina la seva activitat professional amb la docència universitària.

+ **Laura Solsona,** arquitecta i cofundadora de self-office, un estudi que desenvolupa projectes entre l'arquitectura, la recerca i la pràctica cultural, amb especial interès per la preservació i la transformació de les estructures existents. Membre del col·lectiu POST LIKE. Actualment és professora a BAU i a l'ETSALS.

+ **Luca Volpi,** arquitecte per la Technische Universität Darmstadt, és consultor ambiental aplicat a l'edificació. La seva trajectòria integra docència, recerca i exercici professional, connectant la investigació acadèmica amb la pràctica constructiva real. Actualment dirigeix el Postgrau en Arquitectura Sostenible de l'Escola Sert (COAC) i és professor convidat a universitats de referència com l'ETH Zürich, l'EPFL Lausanne, l'ETSAM o la Technische Universität Wien.

Valoració

El jurat valorarà les propostes d'acord amb els criteris següents:

+ Resolució de la peça / sistema plantejat a través de l'anàlisi del lloc.
+ Qualitat espacial dels refugis climàtics o gausa proposats.
+ Forma i experimentació de la proposta.
+ Capacitat de fomentar nous usos alternatius fins i tot en la qüestió més lúdica.
+ Capacitat de l'espai de millorar les relacions entre les persones i amb el seu entorn, així com la facilitat de manipulació i flexibilitat dels seus elements (pensar en que els elements del refugi es poden moure de lloc, apilar, plegar i desplegar, etc... per acollir diverses activitats).
+ Millores en l'eficiència energètica i en l'autosuficiència, si
+ aquesta fos possible.
+ Economia en el manteniment i en la construcció.
+ Viabilitat tècnica i econòmica.
+ Sostenibilitat en el procés de creació i muntatge. Reducció de
+ l'impacte del transport dels materials.

Inscripció

La inscripció als PREMIS HABITÀCOLA es formalitzarà a través del formulari web situat a la pàgina **http://arquinfad.org/premishabitacola/**, on caldrà especificar:

+ Nom, correu electrònic i mòbil de les persones participants.
+ Nom i lloc web de l'escola de procedència.
+ Nom, correu electrònic i mòbil de la persona tutora responsable.
+ Formalització de l'ingrés de la quota de compromís (20 euros), segons les indicacions del formulari.
+ Formalització del lliurament del panell DIN A1, segons les indicacions del formulari.
+ Adreça URL del vídeo.
+ Imatge del projecte final, format JPG, alta resolució, mínim 1920x1080 píxeles, 300 dpi, pes màxim 5 MB.

ARQUIN-FAD confirmarà per correu electrònic la recepció de la inscripció i l'ingrés de la quota. S'admetrà una única proposta per participant o per grup, i s'impedirà, a més, que algun dels seus membres formi part de dos o més projectes. Qualsevol incompliment del que s'especifica en aquestes bases podrà ser causa d'inhabilitació.

Data de presentació

La data límit de recepció de propostes i publicació a **http://arquinfad.org/premishabitacola/** és el dia **30 d'abril de 2027,** a les 23.59h.

Premis

Finalistes

El jurat seleccionarà un màxim de deu propostes FINALISTES.

Projecte Premiat

El jurat seleccionarà una proposta premiada entre les finalistes. El projecte guanyador rebrà un diploma de Guanyador Habitàcola 2027, atorgat per ARQUIN-FAD.

L'equip guanyador rebrà l'encàrrec del projecte i realització d'una intervenció efímera a l'espai aparador de les instal·lacions de MINIM, a la Via Augusta de Barcelona. En el cas que els membres de l'equip guanyador resideixin fora de Barcelona, hauran d'assumir els costos de trasllat o buscar un col·laborador local.

Premi al Centre Educatiu

Els PREMIS HABITÀCOLA presenten una categoria adreçada als centres educatius que desenvolupin la temàtica del concurs dintre del seu cicle acadèmic. El jurat atorgarà el PREMI AL CENTRE EDUCATIU al centre que hagi estat seleccionat tenint en compte els paràmetres següents:

+ Qualitat del conjunt de les propostes presentades.
+ Nombre de treballs finalistes i seleccionats pel jurat obtinguts pel centre.

Lliurament de premis

El lliurament dels premis es durà a terme en un acte públic, el dia **9 de juny de 2027** coincidint amb l'adjudicació dels Premis FAD d'Arquitectura i Interiorisme 2027.

Difusió

S'organitzarà una exposició virtual a la xarxa amb els projectes guanyadors i els finalistes tal com ja s'ha fet en edicions anteriors, a la pàgina web **http://arquinfad.org/premishabitacola/.**

Tant els projectes guanyadors com els finalistes dels **XXXIX PREMIS HABITÀCOLA** seran promocionats per ARQUIN-FAD a través de la difusió de les seves obres en mitjans de comunicació especialitzats en l'àmbit del disseny i l'arquitectura, tant tradicionals com virtuals, així com a través dels mitjans digitals d'ARQUIN-FAD.

Acceptació i Drets d'autoria

La participació en la convocatòria suposa l'acceptació total d'aquestes bases. ARQUIN-FAD es reserva el dret de modificar-ne el contingut si ho considera oportú. No s'acceptaran projectes que no tinguin en consideració aquestes bases.

Els dissenys presentats són propietat exclusiva de les persones autores, si bé els materials que formen part dels premis seran publicats sota una llicència Creative Commons. ARQUIN-FAD podrà reproduir-los a la xarxa, en publicacions i revistes i presentar-los en exposicions sota aquesta mateixa llicència.

Calendari

+ 17 de novembre de 2026
  Taula rodona inaugural, al showroom MINIM, Barcelona. Publicació de les bases.

+ Febrer de 2027
  S'obrirà la inscripció online.

+ 30 d'abril de 2027
  Data límit de lliurament dels projectes.

+ Mitjans de maig de 2027
  Reunió del jurat.

+ Segona quinzena de maig
  Publicació projectes finalistes.

+ 9 de juny de 2027
  Lliurament dels premis a la cerimònia dels Premis FAD d'Arquitectura i Interiorisme 2027.

Informació

Per a qualsevol aclariment referent a aquesta convocatòria, adreceu-vos a la secretaria d'ARQUIN-FAD, de 10.00 a 14.00 h.

Tel.: 93 256 67 47
Pl. de les Glòries Catalanes, 37-38
(Edifici Disseny Hub Barcelona)
08018 Barcelona

arquinfad@arquinfad.org
www.arquinfad.org
www.arquinfad.org/premishabitacola

Organitza:

Amb el suport de:

Protectors:

Impulsors:

Col·labora: